

KIRSAL YERLEŞİM TEKNIĞİ

DOÇ.DR. HAVVA EYLEM POLAT

2. HAFTA

Konu Yerleşimlerin Sınıflandırılması

- Daha önceki bölümde değinildiği gibi, insan toplulukları yeryüzüne eşit bir biçimde dağılmamışlardır. Yerleşimler birbirilerinden büyüklük ve bir çok özellik bakımından farklılıklar göstermektedirler. Birbirlerinden farklı olan yerleşmelerin gereksinimleri de farklı olacağı bir gerçektir. Bu bağlamda yerleşimleri sınıflandırmak, insan topluluklarının yaşam seviyesini yükseltmek için yapılan çalışmalara büyük fayda sağlar.

Yerleşimlerin Sınıflandırılması

► İdari Sınıflama

Daha çok yerleşimlerin kıır ve kent yerleşmeleri olarak ayrımıdır.

Kıır yerleşimleri, nüfus büyüklüğü, değer yargıları, gelenekleri, ekonomik faaliyetleri ve fiziksel yapıları ile kent yerleşimlerinden farklılık göstermektedirler.

Kent yerleşmeleri ise, tarım dışındaki sanayi, eğitim, ticaret, sağlık ve diğer sosyal faaliyetlerin toplandığı, örgütlü, verimli çalışma ve standart bir düzenin kurulduğu yerleşim biçimleridir.

Yerleşimlerin Sınıflandırılması

► Nüfus büyüklüğü

Yerleşme birimlerinin nüfus büyüklüklerine göre gruplandırılmasıdır. Ülkemizde nüfusu 2000'den küçük olan birimler kırsal yerleşimleri ya da köy olarak adlandırılır.

Yerleşimlerin Sınıflandırılması

► Nüfus yoğunluğu

Yerleşmelerin bulunduğu birim alandaki kişi sayısı da sınıflamada kullanılır. Kır yerleşmelerinde daha az, kent yerleşmelerinde daha fazla yoğunluk olmaktadır.

Yerleşimlerin Sınıflandırılması

► Fonksiyon

Yerleşmelerin ekonomik ve diğer faaliyetleri açısından sınıflandırılmasıdır. Kırsal yerleşimler, tarımsal üretime dayalı özellik gösterirler. Kent yerleşimleri ise, ticaret, sanayi, turizm, sağlık yerleşmeleri olarak iř bölümlerine göre ayrılabilirler.

Yerleşimlerin Sınıflandırılması

► Planlama

Yerleşmeler, farklı özelliklere sahip olsalar da, sürekli birbirleri ile ilişki içerisinde ve etkileşimdedirler. Bu nedenle nüfus ya da fonksiyon özelliklerine göre yapılan ayrımlar yeterli olmamaktadır. Doxiadis (1962), yerleşmelerin gelişmeleri için gerekli çalışmaların başarıya ulaşmasında kıır ve kent ayrımı yerine;*

- Kıır yerleşimleri
- Yerleşim grupları
- Yerleşim sistemleri
- Bölgesel yerleşim sistemi
- Ülkesel yerleşim sistemi
- Evrensel yerleşim sistemi

* Bu sınıflandırmada nüfus ve fonksiyon ilişkilerinin hepsi bütün olarak ele alınmıştır.

Yerleşimlerin Sınıflandırılması

► Yerleşim sistemi

Yerleşim birimleri, küçükten büyüğe doğru bir düzen oluşturmaktadırlar. Her yerleşim grubu kendi içerisinde birbirleri ile, aynı zamanda da bir üst ve bir alt yerleşim grubu ile ilişkiler içerisinde. Bu nedenle yerleşimlerin planlanmasında sistemin bütünlüğünün sağlanması için belirli bir alan içerisindeki tüm yerleşmeleri göz önüne almak gerekmektedir. Bu şekilde ele alınan sisteme yerleşim sistemi adı verilir.